

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14255,Puls.html>
2023-02-06, 10:50

Puls

"Puls", pismo wydawane X 1977 – wiosna/lato 1981 w Łodzi; 1982-1990 w Londynie, 1991-1993 w Warszawie i Londynie (druk w Londynie), podtytuł „Nieregularny Kwartalnik Literacki”.

Do XII 1981 ukazało się 12 nr. (w tym 3 podwójne) o obj. 140-150 s. (nr 1 – 72 s., dalsze nawet 160 s.) w formacie A4, drukowanych na powielaczu przez NOWą i Krąg (nr 11/12) w nakładzie 1-2 tys. egz. Obok edycji zwykłej nr. 1-6 wydano w tzw. edycji bibliofilskiej: ze zdjęciami Bartosza Pietrzaka, rysunkami Andrzeja Czeczota, w oprawie introligatorskiej w nakładzie 50-100 egz. Część nr. przedrukowywano za granicą. Już nr 1 przedrukowano w Szwecji, od 1979 robiono przedruki w założonej przez Jana Chodakowskiego oficynie Puls Publications Ltd w Londynie (nr. 2, 3, 9/10, 11/12).

W składzie redakcji w różnych okresach: Jacek Bierezin (redaktor naczelny od nr. 9/10), Tomasz Filipczak, Witold Sułkowski, Tadeusz Walendowski, Leszek Szaruga, B. Pietrzak, Janusz Anderman, Antoni Pawlak, J. Chodakowski (przedstawiciel zagraniczny od nr. 9/10), Ewa Sułkowska-Bierezin (nieformalny sekretarz redakcji krajowej edycji pisma); we współpracy ze Zdzisławem Jaskułą (głos doradczy na posiedzeniach), Stanisławem Barańczakiem, Lechem Dymarskim, Tadeuszem Korzeniowskim i Bolesławem Sulikiem. Początkowo pismo nie miało redaktora naczelnego, każdy materiał był opiniowany przez jednego z członków zespołu, do druku zatwierdzano kolegiально.

„Puls” był do 1980 jedynym – obok „Zapisu” – niezależnym pismem literackim. Jego twórcy deklarowali, że ich zamiarem jest stworzenie pisma literackiego zamieszczającego utwory niepoddane urzędowej ocenie, ignorującego istnienie cenzury. Od „Zapisu” odróżniał się stałym sięganiem po żart, drwinę, groteskę w opisywaniu i komentowaniu peerelowskiej

rzeczywistości, w tym również niezależnego życia kulturalnego. Szczególnie wyraźnie tę ironiczną tonację widać w felietonach J. Bierzina, Z. Jaskuły i robionych przez E. Sułkowską-Bierezin zestawieniach tytułów polskiej prasy oficjalnej w rubryce „Połtytuły Polprasy”. Inicjowano i prowadzono dyskusje na ważne dla środowiska literackiego tematy, np. problem zaangażowania pisarzy w okresie stalinowskim (zapoczątkowana tekstem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego "Szkielet w szafie" dyskusja toczyła się równoległe na łamach „Pulsu” i paryskiej „Kultury”). Zamieszczano utwory pisarzy polskich, m.in.: Jerzego Ficowskiego, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Leszka Kołakowskiego, Czesława Miłosza, Stanisława Ossowskiego, i zagranicznych, m.in.: George’a Orwella, Simone Weil, Isaaca Beshevisa Singera, Timothy’ego Gartona Asha, także pisarzy z państw bloku wschodniego, m.in.: Natalii Gorbaniewskiej, Václawa Havla, Milana Kundery, Wałłama Szalamowa, Aleksandra Zinowiewa.

W 1979 zainaugurowano serię „Biblioteki Pulsu” książką "Moskwa Pietuszki" Wieniedikta Jerofiejewa, następnie ukazał się jeszcze "Gnidzi Parnas" Piotra Wierzbickiego; wydanie przygotowywanych już kolejnych 4 książek zostało udaremnione przez wprowadzenie stanu wojennego.

W 1980 redakcja ustanowiła doroczną nagrodę Puls Roku – w kraju zdążono ją nadać jedynie Marianowi Brandysowi za "Koniec świata szwoleżerów".

Nr 7 pisma drukowano ponownie, gdyż większość egz. przejęła SB. Zgromadzone materiały i matryce do nr. 13 zostały po 13 XII 1981 skonfiskowane, prawdopodobnie bezpowrotnie zaginęły. Edycję londyńską rozpoczęto od nr. 14, niektóre nr. były przedrukowywane w kraju przez oficyny podziemne.

Leszek Próchniak

[Region Ziemia Łódzka, Łódź](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)